

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، گروه روانشناسی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: کودکان استثنایی

عنوان:

بررسی اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی در بهبود مهارت‌های روانی-
حرکتی ، اجتماعی و شناختی دانش آموزان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر
مقطع ابتدایی دختر شهر اصفهان

استاد راهنما:

دکتر احمد یارمحمدیان

استاد مشاور:

دکتر فریبا حسنی

پژوهشگر :

فاطمه شفیعی علویجه

تابستان ۱۳۹۰

تقدیم به تکیه گاهی که هنوز در حسرتش هستم

به پدرم

و

به کسی که جای خالی تکیه گاه را زیر سایه او پر می کنم

به مادرم

و

تقدیم به تمام کسانی که دوستشان دارم و با محبت‌های خود مرا در کسب این موفقیت‌ها یاری رساندند.

سپاسگزاری:

ضمن قدردانی و سپاس از زحمات بی شائبه جناب آقای دکتر احمد یارمحمدیان در مقام استاد راهنما و سرکار خانم دکتر فریبا حسنی در مقام استاد مشاور و سرکار خانم مژگان سپاه منصور در مقام استاد داور که با راهنمایی های ارزشمند و پیر ارجشان آموخته های خویش را چون چراغی فرا روی من نهادند.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب فاطمه شفیعی علویجه دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۸۰۶۴۹۹۳۹۰۰ در رشته روانشناسی - کودکان استثنایی در تاریخ ۹۰/۶/۲۷ از پایان نامه خود تحت عنوان " بررسی اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی در بهبود مهارت‌های روانی- حرکتی ، اجتماعی و شناختی دانش آموزان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر مقطع ابتدایی دختر شهر اصفهان" با کسب نمره ۱۹/۵ و درجه عالی دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه‌ف کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق رویه های موجود نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن در فهرست ذکر و درج کرده ام.

این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

چنانچه در هر مقطعه زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: فاطمه شفیعی علویجه
تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ ۹۰/۶/۲۷

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم فاطمه شفیعی علویجه از پایان
نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۹/۵ بحروف نوزده و نیم و با درجه
عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

۱۳۹۰/۶/۲۷

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات پژوهش
۱	مقدمه
۳	بیان مسئله
۵	اهمیت و ضرورت پژوهش
۶	اهداف اصلی
۶	اهداف فرعی
۸	فرضیه های پژوهش
۸	فرضیه های اصلی
۱۰	تعریف اصطلاحات و مفاهیم
	فصل دوم: پیشینه پژوهش
۱۲	مقدمه
۱۳	عقب مانده ذهنی آموزش پذیر
۱۴	ویژگیهای رشدی کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر
۱۶	مهارتهای روانی-حرکتی
۲۰	سازگاری اجتماعی
۲۲	تواناییهای شناختی
۲۵	اختلالات روانی-حرکتی در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر
۲۶	آموزش روانی-حرکتی عقب ماندگان ذهنی
۲۷	نظریه های اساسی در زمینه تحول ادراکی-حرکتی
۲۷	نظریه گتمن
۲۷	نظریه کپارت
۲۷	نظریه بارش
۲۸	پیشینه پژوهش

۲۸	پژوهشهای انجام شده در خارج از کشور
۳۱	پژوهشهای انجام شده در داخل کشور
۳۴	خلاصه و جمع بندی
	فصل سوم: روش پژوهش
۳۶	مقدمه
۳۶	طرح پژوهش
۳۷	جامعه آماری
۳۷	نمونه آماری و شیوه نمونه گیری
۳۸	ابزار پژوهش
۳۹	آزمون روانی-حرکتی اوزر تسکی
۴۰	مقیاس بلوغ اجتماعی وایلد
۴۱	آزمون هوشی ریون
۴۲	روش اجرا
۴۴	روش تجزیه و تحلیل داده ها
	فصل چهارم: نتایج پژوهش
۴۵	مقدمه
۴۶	نتایج آمار توصیفی داده های پژوهش
	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
۸۰	مقدمه
۸۱	بحث و نتیجه گیری
۹۲	محدودیت های پژوهش
۹۳	پیشنهادات پژوهشی
	پیوست ۱: جلسات آموزشی
	پیوست ۲: منابع و ماخذ
	پیوست ۳: آزمونها

فهرست جداول

عنوان	صفحه
۳-۱ طرح پژوهش.....	۳۶ ÷
۳-۲ جلسات آموزشی.....	۴۲
۴-۱ میانگین و انحراف استاندارد مهارت روانی- حرکتی.....	۴۶
۴-۲ میانگین و انحراف استاندارد تواناییهای شناختی.....	۴۷
۴-۳ میانگین و انحراف استاندارد سازگاری اجتماعی.....	۴۸
۴-۴ میانگین و انحراف استاندارد مهارت راه رفتن عقب عقب.....	۴۹
۴-۵ میانگین و انحراف استاندارد مهارت دولا شدن روی پنجه پا.....	۵۰
۴-۶ میانگین و انحراف استاندارد مهارت ایستادن روی یک پا.....	۵۱
۴-۷ میانگین و انحراف استاندارد مهارت لمس کردن.....	۵۲
۴-۸ میانگین و انحراف استاندارد مهارت ضربه زدن پاها.....	۵۳
۴-۹ میانگین و انحراف استاندارد مهارت انگشتان.....	۵۴
۴-۱۰ میانگین و انحراف استاندارد مهارت پریدن.....	۵۵
۴-۱۱ میانگین و انحراف استاندارد مهارت خودیاری عمومی.....	۵۶
۴-۱۲ میانگین و انحراف استاندارد مهارت لباس پوشیدن.....	۵۷
۴-۱۳ میانگین و انحراف استاندارد مهارت غذا خوردن.....	۵۸
۴-۱۴ میانگین و انحراف استاندارد مهارت خود رهبری.....	۵۹
۴-۱۵ میانگین و انحراف استاندارد مهارت ارتباط کلامی.....	۶۰
۴-۱۶ میانگین و انحراف استاندارد مهارت جابه جایی در محیط.....	۶۱
۴-۱۷ میانگین و انحراف استاندارد مهارت اجتماعی شدن.....	۶۲
۴-۱۸ جدول کوواریانس مهارتهای روانی - حرکتی.....	۶۳
۴-۱۹ جدول کوواریانس تواناییهای شناختی.....	۶۴
۴-۲۰ جدول کوواریانس سازگاری اجتماعی.....	۶۵
۴-۲۱ جدول کوواریانس مهارت راه رفتن عقب عقب.....	۶۶

- ۶۷ ۲۲-۴ جد ول کوواریانس مهارت دولاشدن روی پنجه پا
- ۶۸ ۲۳-۴ جد ول کوواریانس مهارت ایستادن روی یک پا
- ۶۹ ۲۴-۴ جد ول کوواریانس مهارت لمس کردن
- ۷۰ ۲۵-۴ جد ول کوواریانس مهارت ضربه زدن باپاها
- ۷۱ ۲۶-۴ جد ول کوواریانس مهارت انگشتان
- ۷۲ ۲۷-۴ جد ول کوواریانس مهارت پریدن
- ۷۳ ۲۸-۴ جد ول کوواریانس مهارت خودیاری عمومی
- ۷۴ ۲۹-۴ جد ول کوواریانس مهارت لباس پوشیدن
- ۷۵ ۳۰-۴ جد ول کوواریانس مهارت غذاخوردن
- ۷۶ ۳۱-۴ جد ول کوواریانس مهارت خودرهبیری
- ۷۷ ۳۲-۴ جد ول کوواریانس مهارت ارتباط کلامی
- ۷۸ ۳۳-۴ جد ول کوواریانس مهارت جابه جایی در محیط
- ۷۹ ۳۴-۴ جد ول کوواریانس مهارت اجتماعی شدن

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
۱-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت‌های روانی-حرکتی	۴۶
۲-۴ نمودار میانگین نمرات توانایی‌های شناختی	۴۷
۳-۴ نمودار میانگین نمرات سازگاری اجتماعی	۴۸
۴-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت راه رفتن عقب عقب	۴۹
۵-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت دولاشدن روی پنجه پا	۵۰
۶-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت ایستادن روی یک پا	۵۱
۷-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت لمس کردن	۵۲
۸-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت ضربه زدن بپایها	۵۳
۹-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت انگشتان	۵۴
۱۰-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت پریدن	۵۵
۱۱-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت خودیاری عمومی	۵۶
۱۲-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت لباس پوشیدن	۵۷
۱۳-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت غذا خوردن	۵۸
۱۴-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت خودرهبری	۵۹
۱۵-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت ارتباط کلامی	۶۰
۱۶-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت جابه جایی در محیط	۶۱
۱۷-۴ نمودار میانگین نمرات مهارت اجتماعی شدن	۶۲

چکیده

پژوهش حاضر باهدف تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی- حرکتی بر بهبود مهارتهای حرکتی، شناختی و سازگاری اجتماعی عقب ماندگان ذهنی آموزش پذیر انجام گرفت. جامعه ی آماری این پژوهش را دختران عقب مانده ذهنی آموزش پذیر مقطع ابتدایی شهر اصفهان تشکیل داده اند که از میان آنان ۳۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند و در دوگروه آزمایش و کنترل به صورت تصادفی جایگزین شدند (۱۵ نفر گروه آزمایش و ۱۵ نفر گروه کنترل) طرح پژوهش تجربی از نوع پیش آزمون- پس آزمون با گروه کنترل بوده که در آن مداخلات آموزشی طی ۱۶ جلسه آموزش روانی - حرکتی برای گروه آزمایش اجرا شد و تاثیر آن بر روی نمرات پس آزمون مورد بررسی قرار گرفت. به منظور جمع آوری اطلاعات از سه آزمون حرکتی لینکلن اوزرتسکی، آزمون هوش ریون کودکان و آزمون بلوغ اجتماعی وایلند استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل نتایج در سطح توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد و در سطح استنباطی از تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده نشان داد که آموزش روانی- حرکتی موجب بهبود مهارتهای روانی- حرکتی درگروه آزمایش شد ($p < 0/001$) همچنین این آموزشها بر سازگاری اجتماعی و توانایی های شناختی موثر بود اما تاثیر آن اندک بوده است. با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش می توان نتیجه گرفت که انجام فعالیتهای روانی - حرکتی به عنوان بخش اصلی و ضروری برنامه روزانه این کودکان، می تواند نتایج پرثمر فراوانی را برای آنان به همراه داشته باشد. به عنوان نمونه می توان گفت که انجام این حرکات به صورت بازی باعث جلب توجه این کودکان می شود و باعث می شود کودک به تدریج به استفاده از مهارتهای روانی - حرکتی خود بپردازد و در طی انجام این فعالیتهای روابط اجتماعی وی با دیگران تسهیل شود.

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

حرکت کلید زندگی است و در تمام جنبه های زندگی بشر وجود دارد. وقتی انسان فعالیت حرکتی هدفداری را انجام می دهد، در واقع حیطه های سه گانه شناختی، عاطفی و روانی- حرکتی را باهم هماهنگ می سازد. حرکت، ذاتا به طور مداوم انجام می گیرد و حرکات ظاهری یا بیرونی بشر به وسیله تجارب گذشته، محیط پیرامون و موقعیت موجود تغییر می یابند. از این رو برای شناخت و استفاده موثر از تمامی اجزای یک حرکت فرد باید از نظر عضلانی، فیزیولوژیکی، اجتماعی، روان شناختی و عصبی آمادگی فهم و اجرای آن حرکت را به طور موثر داشته باشد. به نظر می رسد که تمایل به درک و فهم عمیق کودک و همچنین پی بردن به قلمرو حیطه روانی - حرکتی در حال افزایش است. گاه همبستگی بین رشد ادراکی - حرکتی و پیشرفت تحصیلی توسط متخصصان و مربیان مورد بررسی و پژوهش قرار می گیرد. همچنین در مورد فعالیت حرکتی و تجارب بازی گونه که باعث رشد مفهوم فضا و کنترل خود می شود به طور غیر قابل اجتنابی نیاز به نظریه آموزشی و شیوه یادگیری مناسب جهت این حوزه را افزایش داده است. نظریه ها و شیوه هایی که با آن بتوان رشد فرد در حوزه رفتارهای حرکتی را تا حد نهایی ممکن ساخت. امروزه آموزش و پرورش با فراهم ساختن فعالیت های حرکتی معنادار که به طور متوالی سازمان داده می شود، جهت کمک به فراگیر در گسترش جریان یادگیری، نیروهای بالقوه زیادی را دارا می باشد (هارو،¹ ۱۳۶۸ به نقل از قاسم زاده).

چیزی که در نگاه اول در رشد کودکان بیشتر از همه به چشم می آید، تغییرات سریع در حوزه حرکتی کودکان است. نوزاد در بدو تولد یک موجود تقریباً بی حرکت است، پس از گذشت چند سال توانایی حرکت، ایستادن و دویدن را پیدا می کند. توجه به جنبه های حرکتی کودکان از مهم ترین حوزه های رشدی است که از همان ابتدا توجه بسیاری از نظریه پردازان رشد کودک را به خود جلب کرده است.

اهمیت رشد حرکتی به گونه ای است که پیازه شناخت شناس معروف و نظریه پرداز در حوزه رشد شناختی کودکان، براین اصل وفادار مانده است که زیر بنای ساخت ذهنی کودک فعالیت حرکتی است که در دو سال اول زندگی انجام می دهد.

¹.Harrow

رفتارهای حرکتی کودکان ممکن است در ابتدا ناپخته به نظر برسد، اما بر اثر رشد مغزی و بازخوردهای محیطی به تدریج کودک به سمت انجام رفتارهای حرکتی پیچیده و ماهرانه حرکت می‌کند. امروزه، تنها به رشد خود به خودی مهارت‌های حرکتی کودکان توجه نمی‌کنند، بلکه بر اثر مشاهدات طبیعی که بر روی کودکان زیادی صورت گرفت است، متخصصان به این نتیجه دست یافته‌اند که برای رشد بهتر رفتار حرکتی کودکان که زیر بنای ادراک و شناخت آنها است باید برنامه ریزی صورت گیرد تا بهتر بتوانند مهارت‌های حرکتی را یاد بگیرند و در موقعیتهای طبیعی بکار ببرند (دوپیرا و دوپیرا^۲، ۱۹۹۳ به نقل از قاسم زاده).

ویگوتسکی^۳ (به نقل از لوریا، ۱۳۶۸) این اندیشه را مطرح کرد که منشاء حرکت و عمل ارادی، نه در درون موجود زنده و نه تحت تاثیر مستقیم تجربه گذشته است، بلکه منشاء حرکتی ارادی در تاریخ اجتماعی انسان قرار دارد. درکار، در اجتماعی که سرآغاز تاریخ انسان را مشخص می‌کند و در ارتباط بین کودک و بزرگسال که مبنای حرکت ارادی و عمل هدفمند است، رفتارهای ارادی خودخواسته رشد می‌یابند (کراین^۴، ۲۰۰۰، لوریا و یودوویچ^۵، ۱۹۷۸، کوزوولینف^۶، ۱۳۸۱، لوریا، قاسم زاده، به نقل از افروز).

بیان مسئله

در حوزه آموزش کودکان استثنایی، بعد از ارزیابی، تشخیص و شناخت ویژگی‌های روان شناختی این کودکان، مطالعه و پژوهش در زمینه بهترین و موثرترین شیوه های آموزش، مداخله و توان بخشی از اولویت برخوردار است. تاخیر یا نقیصه ی ذهنی در کودکان عقب مانده ی ذهنی، جنبه های مختلف رشد این کودکان را تحت تاثیر قرار می دهد. از جمله این جنبه ها توانایی های شناختی، سازگاری اجتماعی و مهارت‌های روانی - حرکتی است. منظور از مهارت های روانی - حرکتی فعالیت‌هایی است که شامل هماهنگی روانی - عضلانی، مهارت‌های دستکاری و مهارت‌های حرکتی است. واژه روانی - حرکتی دربرگیرنده حرکاتی هستند که دارای دو خصوصیت کلی است، اولاً همگی اعمال ارادی و قابل مشاهده یا الگوهای عملی بوده که بوسیله یادگیرنده به مرحله اجرا در می آیند و ثانیاً

^۲. Dopiyera and Dopiyera

^۳. Wigotexi

^۴. Kerayn

^۵. Loriya

^۶. Yudoovich

^۷. Kuzolinof

مربی آنها را به عنوان بخش اصلی هدفهای آموزشی برنامه هایی که برای دانش آموزان خود تعیین می کنند، انتخاب می نمایند (هارو^۸، ۱۹۶۸، به نقل از افروز).

منظور از تواناییهای شناختی فرآیندهای درونی ذهنی یا راههایی است که در آنها اطلاعات پردازش می شوند، یعنی راههایی که ما بوسیله آنها اطلاعات را مورد توجه قرار می دهیم، تشخیص می دهیم و به رمز در می آوریم و در حافظه ذخیره می سازیم (بایلر و اسنومن^۹، ۱۹۹۳، به نقل از سیف).

منظور از سازگاری اجتماعی داشتن روابط گرمی و صمیمانه با دیگران است (آلپورت^{۱۰}، ۱۹۶۰، به نقل از پژوهش آتشی). پیشرفت در ادراک از خودمان، روابط با دیگران، رفتارها، افکار و احساساتی که برای رشد ذهنی فرد لازم است (آلن^{۱۱}، ۱۹۹۰).

از نخستین و ساده ترین واکنش های کودک، واکنش حرکتی است و چنین واکنش هایی ارتباط عمیقی با تواناییهای ذهنی کودک دارد. بنابراین در دوره کودکی آموزش و یادگیری مهارتهای حرکتی و سایر مهارتها مقدمه است. عملکردهای حرکتی که کودکان یاد می گیرند مقاصد مشخص آینده نگرانه دارند. کودکان نیازمندند که اجرای اعمال حرکتی را بیاموزند که در موقعیت های آتی بارها به آنان کمک می کند (گاتری^{۱۲}، ۱۳۶۸، به نقل از پژوهش حیدری). توانایی حرکتی در سازگاری اجتماعی و ایجاد خودکفائی در کودکان عقب مانده ی ذهنی نقش ویژه ای دارد، ثابتوانند به عنوان افرادی که در زندگی توانایی انجام فعالیت های مربوط به امور شخصی خود را دارند مطرح شوند. توانایی های ادراکی- حرکتی بانسبت های متفاوت زاینده ی وراثت و تجارب فرد در دوره های حساس زندگی می باشد. تاکنون شیوه های گوناگونی برای جبران تاخیرات حرکتی در کودکان عقب مانده ی ذهنی مورد بررسی قرار گرفته است. هلبرن و هاووز^{۱۳} (۱۹۹۶، به نقل از منصور) معتقدند که پژوهشهای گوناگون نشان داده است که برنامه های کودکی اولیه با کیفیت بالا شامل پیش- دبستانی، حرکات ورزشی و فعالیت های بدنی در تحول شناختی، اجتماعی و زبانی کودکان تاثیر بسزایی دارد. نتایج پژوهش آدم زاده (۱۳۸۳) نشان داد که فعالیت بدنی در بهبود وضعیت کودکان عقب مانده ی ذهنی آموزش پذیری که مبتلا به اختلال لالی انتخابی بودند، تاثیر بسزایی داشته است. نتایج پژوهش حیدری (۱۳۸۸) نشان داد انجام

⁸ . Harrow

⁹ . Byler and Snowman

¹⁰ . Alport

¹¹ . Allen

¹² . Gattri

¹³ . Helbern and Hawes

حرکات ریتمیک همراه با موسیقی یک عامل تاثیر گذار مثبت بر مهارتهای ادراکی، هوشی و حرکتی کودکان کم توان ذهنی می باشد. ماژورک و همکاران (۲۰۰۴) در پژوهشی نشان دادند که انجام فعالیت‌های بدنی منظم باعث بهبود عملکرد این کودکان و همچنین افزایش تمرکز، سرعت، هماهنگی و چابکی آنها می شود. اما با توجه به رشد توانمندیهای روانی - حرکتی در دوران ابتدایی رشد، به نظر می رسد آموزش روانی - حرکتی در توانبخشی رشد این کودکان به ویژه در جنبه های سه گانه ی مهارتهای شناختی، روانی - حرکتی و سازگاری اجتماعی، بسیار تاثیرگذار باشد. از آنجا که این حوزه روانشناسی و توان بخشی بسیار علم جوانی است، پژوهشهای کافی و مناسب در زمینه کارایی آموزشهای روانی - حرکتی بر ابعاد رشد کودکان استثنایی صورت نگرفته است. بنابراین مسئله اصلی این پژوهش بررسی تاثیر آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارتهای روانی - حرکتی، توانایی های شناختی و سازگاری اجتماعی کودکان عقب مانده ی آموزش پذیر است.

اهمیت و ضرورت پژوهش

مطالعات و نظریه های موجود درباره حرکت و یادگیری بیان می کنند که مهارتهای حرکتی و روانی - حرکتی موجب تسهیل یادگیری و رشد کودک در جنبه های مختلف رشد می شوند (پیاز، ۱۹۵۹). از آنجا که این تاثیرات نقش مهمی در سرعت بخشی به رشد توانایی شناختی، اجتماعی و ادراکی - حرکتی کودکان عقب مانده ی ذهنی ایفا می کنند (یارمحمدیان، ۱۳۹۰)، انجام بررسیهای تجربی بیشتر در این زمینه نه تنها برای شناسایی میزان این تاثیر سودمند است بلکه می تواند از راههای عملی و کاربردی موثری را جهت بهبود بخشی مهارتهای رشدی و یادگیری این کودکان فراهم نماید. به طور مشخص، با توجه به اینکه آموزش روانی - حرکتی به عنوان یک عامل مداخله ای سودمند، نقش مهمی را در زمینه سازگاری اجتماعی، ادراکی، شناختی و مهارتهای روانی - حرکتی ایفا می کند، بررسی آن از لحاظ نظری و کاربرد بالینی - آموزشی حائز اهمیت است تا جایی که نظریه های موجود در مورد این تاثیرگذاری، فرضیه هایی را در مورد اثربخشی مداخلات حرکتی بر ابعاد رشد کودکان عقب مانده ارائه می دهند. لذا نتایج حاصل از این پژوهش و پژوهشهای مشابه، علاوه بر این که، پیش بینی های برآمده از این نظریه ها را مورد بررسی و آزمون قرار می دهد، در شناسایی و درک جهت کارایی این شیوه ی آموزش به عنوان یک فرایند مداخله موثر، نقش بسزایی ایفا کرده و زمینه را برای ایجاد الگوهای نظری جدید که تبیین دقیق تری از اثربخشی این روش ها ارائه می دهند، فراهم می آورد.

شناخت و سنجش مهارت‌های حرکتی به لحاظ نقشی که در زندگی انسان از دوران طفولیت تا بزرگسالی دارد مورد علاقه ی بسیاری از متخصصین بوده است. به همین خاطر ارتباط مهارت‌های حرکتی با سایر جنبه های شخصیتی فرد، لزوم پرداختن به مهارت‌ها و فعالیت های حرکتی را به عنوان يك ضرورت مطرح می کند، که در واقع اولین قدم برای بهزیستی و کسب مهارت برای فرد، به منظور داشتن يك زندگی مستقل است (جلالی سودرودی، ۱۳۷۵). بنابراین در صورتی که نتایج این پژوهش اثربخشی موثر این نوع مداخله را تایید نماید، احتمالاً می توان نتایج بهتری در آموزش ویژه کودکان عقب مانده ذهنی به دست آورد و در اختیار مربیان و والدین قرار داد.

هدف‌های تحقیق

اهداف اصلی

۱. تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت‌های روانی حرکتی کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .
۲. تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود سازگاری اجتماعی کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .
۳. تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود توانایی های شناختی کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .

اهداف فرعی

- ۱- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی- حرکتی بر بهبود مهارت راه رفتن عقب عقب در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .
- ۲- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت دولا شدن روی پنجه پا در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .
- ۳- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت ایستادن روی يك پا در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .
- ۴- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت لمس کردن در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان.
- ۵- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت ضربه زدن هماهنگ پاها و حرکات دست در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .

- ۶- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت‌های ظریف انگشتان در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان.
- ۷- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت پریدن در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .
- ۸- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت خود یاری عمومی در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان.
- ۹- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت خودیاری در لباس پوشیدن در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان.
- ۱۰- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت خودیاری در غذا خوردن در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .
- ۱۱- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت خود رهبری در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان.
- ۱۲- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت ارتباط کلامی در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان.
- ۱۳- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت جابه جایی در محیط در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .
- ۱۴- تعیین میزان اثر بخشی آموزش روانی - حرکتی بر بهبود مهارت اجتماعی شدن در کودکان عقب مانده ذهنی آموزش پذیر دختر مقطع دبستان .

فرضیه های تحقیق

فرضیه های اصلی

۱. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در مهارت‌های روانی - حرکتی به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد.
۲. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در توانایی های شناختی به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد .

۳. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در سازگاری اجتماعی به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد .

فرضیه های فرعی

۱. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در مهارت راه رفتن عقب عقب به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد.

۲. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در مهارت دولا شدن روی پنجه پا به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد.

۳. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در مهارت ایستادن روی یک پا به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد.

۴. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در مهارت لمس کردن به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد.

۵. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در مهارت ضربه زدن هماهنگ پاها با حرکات دستها به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد.

۶. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در مهارت های ظریف انگشتان به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد.

۷. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در مهارت پریدن به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد.

۸. بین میانگین نمرات پس آزمون گروه آزمایش و گروه کنترل در مهارت خودیاری عمومی به علت آموزش های روانی - حرکتی انجام شده برای گروه آزمایش تفاوت وجود دارد .